

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

zhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred 12 kr. v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gl., za pol leta 1 gl. 60 kr., za četrt leta 80 kr. — Naručnina se pošilja opravištvu v dijaškem semenišču (Knabenseminar). — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezne liste prodaja knjigar Novak na velikem trgu po 5 kr. — Rokopisi se ne vračajo, nopiščani listi se ne sprejemajo.

Za oglasila se plačuje od navadna vstice, če se natisne enkrat 8 kr. dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Vabilo.

Vse preč. gospode, ki so udje katol. tiskov. društva, uljudno vabi k občnemu zboru, ki se bode v sredo 30. aprila ob desetih zjutraj v sobani pri gosp. Greiner-ji (poštna ulica) obhajal, in pri katerem se bodo prevažne reči razpravljale

Odbor.

Nekaj česar nam je pomniti treba.

Prebivalstvo štajersko je dvojno, nemško in slovensko. Nemci, okolo 700.000 duš, prebivajo v nekedaj slovenskih pokrajinah gornjega in srednjega Štajera pa semertje po mestih, trgih, gradovih v spodnjem Štajerskem, ki je po ogromnej večini slovensko. Prebiva nas tukaj čez 400.000 Slovencev.

Gledé na politično mišljenje so pa Nemci dvojni, konservativni pa liberalni. Konservativce vodita kneza Alfred in Alojz Liechtenstein pa kanonik Karlon v Gradci. Ti želijo rane kmetom zaceliti, katerih jim še vedno delajo liberalne naprave: svobodna odrtija, trganje gruntov, preoblaganje kmetij z dolgovi, napačno dedno pravo [Erbrecht], svobodno ženitovanje nemaničev, kriva domovinska pravica, nepotrebni okrajni zastopi, previsoke srenjske, okrajne in deželnske doklade itd. Sploh konservativci hočejo popolni propad in uničenje kmeta in obrtnika po liberalnem kapitalu, postavodajalstvu itd. zabraniti. To pa je le mogoče, ako pri volitvah liberalce premagajo. Do sedaj so nemške kmete skoro vse pridobili in imajo upanja tudi v velikem posestvu zmagati — in potem se bliža konec 23letnemu gospodstvu nemških liberalcev v deželi Štajerskej. No, in to mora vsak cesarju verno vdani Avstrijanec, vsak pošten Slovenec želeti.

Nemški liberalci namreč uže 23 let na Štajerskem vse strahujejo po svojem deželnem odboru, okrajnih zastopih, raznih „šparkasah“

in brezštevilnih uradnikih in pristaših, ki iz njihove roke zobljejo. Okolo 90 milijonov goldinarjev deželskih denarjev je skoz njihove roke šlo, stroške so deželi od 250.000 fl. pozvišali do 4 $\frac{1}{2}$ milijona, sklenoli so blizu 500 novih uradniških služeb, zvečinoma jako drago plačanih n. pr. ravnatelj v Slatini vleče 3000 fl. na leto. S pomočjo liberalnega deželnega šolskega sveta uplivajo na učitelje. Sploh nemški liberalci držijo deželnsko mošnjo v rokah in se bojijo, da jim nje sedaj pri volitvah ne izvijejo nemški konservativci pa Slovenci. In to je glavni vzrok, zakaj so uže sedaj začeli nemške in slovenske kmete loviti. Radi bi še dalje gospodarili in se mastili.

Zmagati pa jim ni mogoče s poštenimi sredstvi, kajti resnica in pravica je zoper nje. Krivice, katere delajo Slovincem, propadanje kmetskega stanu, katero so zakrivili, strahovito visoke doklade, katere so občinam, okrajem in deželi navešili, vse to upije in kriči preglasno zoper nje. To predobro vedo in zato hočejo oči nemških in slovenskih ljudi drugam obrniti. V to služijo jim časniki: „Tagespost“, „Marburger-Zeitung“, „vahterca“ z „bindišarskim lisjakom“ vred. Dalje mamijo in begajo zlasti kmetske ljudi s prajzovskim „šulververeinom“ in v okolico mariborsko so pozvali nemški „bauernverein“ iz Spielfelda, ki ne more ne živeti, ne umreti. Pravi namreč kmetom, kako njihovo srečo želi, v resnici pa jim grob koplje, ker jih zapeljuje v liberalne mreže mestnih lehkoživecev in kričačev! In zato mu vsak kmet hrbet obrne, brž ko to zvijačo izve. —

Slovinci uže potem, kar se je povedalo, z nemškimi liberalci ne moremo in ne smemo držati, posebno slovenski kmetje ne. Nagibamo se pa tem bolje k nemškim konservativcem. Kakor ti želimo namreč tudi Slovenci kmetski stan rešiti. In vrhu tega je knez Alojz Liechtenstein javno v deželnem in državnem zboru izpovedal, da se mora Slovincem pravica zgo-

diti v vsakem oziru, tedaj tudi narodnem, da se mir ohrani mej Nemci in Slovenci. Ali ravno ta izjava najbolj grize liberalne Nemce, ki bi Slovence najrajši v žlici vode potopili ter nas v svojih novinah, šulvereinskih shodih in „bauervereinskih“ zborčeki le kot „Windische“ psujejo, in zaničujejo, slovenske domoljube grdijo in lažejo, da se jim iz ust kadi, kakor če kdo star kožuh oteplje.

Vse to nam je treba vedeti in pomniti posebno sedaj, ko so si nemški liberalci iz mest svoje gobce z medom debelo namazali, se močno zavili v ovčje kože in zopet začeli kmetom liberalna nebesa obetati, kakor ob časih Seidl-Brandstetterjevih. Varujte se njih pa njihovih krivih prerokov. Držite se svojih skušenih domoljubov in berite „Slov. Gospodarja“, ki bode zvičače narodnih in kmetiskih sovražnikov srčno razkrival in vselej to svetoval, kar vera, pamet in slovenska poštenost veleva!

Desterniški.

Štajerski Slovenci zahtevamo slovenski oddelek graške c. k. namestnije in zakaj?

(Govor poslanca dr. Vošnjaka v državnem zboru 15. marca, to pa po stenografskem zapisniku).

Ne le v teh, narodnost zadevajočih odnosjih, ampak tudi v gmotnih zadevah morajo Slovenci pri vsakej priložnosti čutiti, da se deželna vlada in avtonomne oblasti za njih gmotno blagostanje malo brigajo, in s Spodnjo Štirsko delajo, kakor s pastirko.

Hočem samo na to pokazati, da v železniških vprašanjih deželni odbor in deželni zbor nasprotujeta, kedar gre za kako železnico na Spodnjem Štirskem, in da vkljub vsem prizadevanjem nesmo mogli dobiti nikake železnice.

Opomnim naj, da narodno-gospodarska društva na Spodnjem Štirskem ne dobivajo nikake podpore od avtonomnih oblastij ali od deželne vlade, da moramo sami snovati in podpirati društva narodno-gospodarskega značaja.

Južno-štirsko sadjerejsko društvo, ki se je pred dvema letoma osnovalo za povzdigo sadjereje na Spodnjem Štirskem, ni dobilo, kolikor jaz vem, nikake podpore od deželnega zastopstva. Posojilnice, katere smo osnovali po Spodnjem Štirskem, ne dobe v Gradci nobene podpore, če tudi bi jo lahko dala štajerska hranilnica iz svojega bogatega rezervnega zaklada. Jaz celo vem, da neka posojilnica, ki je ustanovljena za slovensko prebivalstvo, in je tedaj upisana v slovenskem jeziku, samo zato ni dobila podpore pri štajerski hranilnici, ker je ta zahtevala slovenski upis, če tudi tega po pravilih ni treba.

Iz teh vzrokov slovensko prebivalstvo tako živo goji željo po ustanovitvi posebnega oddelka namestništva za Spodnje Štirsko. In

če je deželni odbor proti temu uložil protest, kakor sem danes čital v časopisih, protestoval bi proti tej želji najbolje s tem, da bi bil pravičen skromnim željam Slovencev. Tako imamo n. pr. vinorejsko šolo pri Mariboru, ki je samo nemška, četudi je prebivalstvo, ki vino pride-luje, večinoma slovensko. Realna gimnazija na Ptuji je samo nemška in deželni odbor predstavil je, kakor se govori zaradi narodne agitacije nekega profesorja v nemški del Štirske.

V svojem protestu navaja deželni odbor, da bi ustanovitev posebnega oddelka namestništva dosledno peljala k razrušenju jednotne zveze in zgodovinske ter državnopravne skupnosti dežele.

To je trditev, katerej nikdo ne more pritrditi. S tem, da se kakemu okrajnemu glavarju na Spodnjem Štirskem dá za nekatere agende večji delokrog, se vendar dežela ne bo razdelila, na tako raztrganje nikdo ne misli, tem manj, ker še vedno imamo upanje, da s časom tudi na Štirskem dobimo pravičnejšo deželno postavo.

(Konec prih.)

Gospodarske stvari.

Cesarjevič Rudolfovo sadjerejsko društvo za Spodnji Štajer.

Dne 27. marca t. l. bil je v št. Jurji redni občni zbor, katerega se je posebno precejšnje število č. g. duhovnikov in učiteljev udeležilo; kmetiskih udeležnikov ni bilo veliko; delo jih je zadržavalo.

Predsednik g. dr. Ipavic otvori zborovanje, pozdravlja udeležitelje, posebno one od daleč došle, ter poroča o delovanju društva.

Društveni odbor se je trikrat zbral in sicer 2. septembra, 20. dec. 1883 in 28. febr. 1884; 20. dec. 1883 pa je bil občni zbor. Obravnave so se priobčile v „Slov. Gospodarji“ in „Slov. Narodu“.

K veselemu dogodku, ko je nadvojvodinja Štefanija porodila, se je v imenu društva častitalo, na kar je došel sledeči brzjavni odgovor:

„Ihre k. u. k. Hoheiten das durchlauchtigste Kronprinzenpaar dankt für die Höchstemselben dargebrachten Glück- und Segenswünsche.“

Bombelles.

Tudi prvi god mlade nadvojvodinje društvo ni prezrlo; telegrafiralo je v Saksenburg sledeče: „Der Kronprinz Rudolf Obstbauverein für Untersteiermark wagt es, dem hohen Elternpaare zum ersten Namensfeste des holden Kindes, seine ehrfurchtsvollen Glückwünsche darzubringen.“ Na to je došel brzjavni odgovor: „Der Obersthofmeister Sr. k. u. k. Hoheit Kronprinz Erzherzog Rudolf an Herrn Dr. Ipavic St. Georgen S. B. Ihre k. u. k. Hoheiten das